

GENERATIA NOUA

PRIM-REDACTOR:
G. Russe-Admirescu

SECRETAR DE REDACTIE:
A. Naum-Ploesci

SUMARUL:

A. S. Principele de Battemberg
O mamă am (versuri)
O lege nouă (versuri)
Din poemele nopților
Natură!.. (versuri)
La ce?.. (versuri)
Primul bal (novelă)
Epigrame
O răfuială
Cerșetorii (versuri)
Dr. Samuel Hahnemann
Juliei Hașdeu (versuri)
Casa păstorului (novelă)
Știți vr'un mormânt (versuri)
Artistul Ed. Max
Rămâi în lumea ta.... (versuri)
Un astru nou
Câte-va cuvinte
Știri literare-artistice
Spectacole

de «Generația Nouă»
„ **A. Naum—Ploesci**
„ **Elena Ocrida**
„ **Vasile Petrescu**
„ **G. Russe-Admirescu**
„ **D. Nicolescu**
„ **Elena Ocrida**
„ **Toma Florescu**
„ **Grad**
„ **G. Russe-Admirescu**
„ **Emil I. Critzmann**
„ **Toma Florescu**
„ **Grad**
„ **A. Naum-Ploesci**
„ **Ed. Adamsky**
„ **D. Nicolescu**
„ **George Musceleanu**
„ **Redacția**
„ **Spicuiitor**
„ **Cronircar**

REDACTIA

48—**Str. Bateriilor—48**

BUCURESCI

ADMINISTRAȚIA

48 **Str. Bateriilor—48**

BUCURESCI

„GENERATIA NOUA”

Revistă literară-sciințifică

A. S. PRINȚUL ALEXANDRU DE BATTEMBERG

LA MORT

DE SON ALTESSE LE PRINCE ALEXANDRE DE BATTEMBERG

PREMIER PRINCE DE BULGARIE

COMTE HARTENAU

Dans son brutale laconicisme, le telegraphe nous annonçait en même temps, pour ainsi dire, la maladie et la mort du comte Hartenau, Alexandre de Battemberg, le premier prince de Bulgarie.

Cette douloureuse nouvelle a produit dans tout le monde qui Le connaissait, une grande impression d'abattement et de stupeur, car ce prince, en plein santé, vigoureux, encore dans la fleur de l'âge, est succombé quand on se mettait à espérer encore très beaucoup.....

Le fin prématuré du Comte Hartenau a produit à Sophia un general et cruel deuil. Toute la Bulgarie pleure, et aussiemment le provinces des environ se bornent à la tristesse.

Helas ! Celui qui avait été le premier prince de la Bulgarie renaissante, l'Home qui avait réalisé l'Union de Deux Bulgaries, l'illustre Vainqueur de Slivnítza est mort à la maladie qui l'avait la première fois épargné !

L'Immortel Défunt laisse inconsolables la Comtesse Hartenau, sa femme, un fils nommé Kroum-Assen et une fille baptisé du poetique nom bulgare **Tzavétna**.

S. A. le Prince Alexandre I-er de Bulgarie est disparu pour tous-jours, le Comte Hartenau est mort, mais Il vive, mais il faut vivre !

La nation bulgare gardera pour Lui une reconaissance eternelle, et tous les autres nations, une veritable et sincere admiration !

MOARTEA

ALTETEI SALE PRINTUL ALEXANDRU DE BATTEMBERG

ÂNTÊIUL PRINCIPE AL BULGARIEI

CONTE DE HARTENAU

Melegraful, în brutala-i concisiune, ne-a anunțat în acelaș timp, ca să zicem ast-fel, boala și moartea Contelui de Hartenau, Alexandru de Battemberg, primul principe al Bulgariei.

Accastă noutate dureroasă a produs în toată lumea care îl cunoștea o puternică impresiune de neliniște și spaimă, căci acest principe, sănătos pe deplin, viguros, încă în floarea vârstei moare, când se spera foarte mult....

Sfârșitul prematur al Contelui de Hartenau a produs la Sofia un doliu crud și general. Toată Bulgaria plânge, și de asemenea, toate provinciile de prin prejur sunt îndurerate.

Vai! Acela care a fost antêiul principe al Bulgariei renăscute, Omul care a realizat *Unirea celor Două Bulgarii*, ilustrul Invingător de la Slivnița moare prada unei maladii care l'a isbit pentru întâia dată!

Nemuriterul defunct lasă nemângâiați pe Contesa de Hartenau, soția sa, un fiu numit Kroum-Assen și o fiică botezată cu poeticul nume *Tzavétna*.

A. S. Principele Alexandru I de Bulgaria a dispărut pentru tot-d'auna, Contele de Hartenau a murit, dar el trăește, dar El trebuie să trăiască!

Națiunea Bulgară 'I va păzi o recunoștință vecinică, și toate cele-l'alte națiuni o temeinică și sinceră admirațiune!

Grad

Revista „GENERAȚIA NOUĂ“

O MAMA AME

—❖— PII. DE LA MADELAINE ❖—

*Un curânt, amicil mei,
Arătând cerescu-amor
Dintr'un suflet iubitor
Și cel doi copil ai săi.*

*Eu,—ca mamă,—'ți iubia,
Dar și eî la rîndul lor,
Sufletulul iubitor
Dragostea și-o arăta.*

*„Mamă dragostea-ți zăresc”,—
Zise mamă si 'ntr'o zi
Cel măi mare din copil—
„Dar măi mult eu te iubesc“.*

*„He!... copile,.. parî ciudat ;
„Iac'acuma am cęzut,
„Cum eî nu m'ai cunoscut,
„Și să șcîi... m'ai supërat.“*

*„De știam... nu'ți măi spuneam.
„Fartă-mă, zău, bună fi!...
„Vream să'ți spun c'ai doi copil.
„Iar eu doar o mamă am“.*

A. NAUM-Ploesci

O LEGE NOUA

---

*Eram în vis, și lângă mine
Sedeai așa de blând și dornic,
Că aș fi vrut atunci ca timpul
Să-l fac a fi pe veci statornic.*

*Dar despre zori, printre perdele,
Lumina drumul și-a deschis
Și tu plecaseși fără veste
Odată cu plăcutu-mă vis.*

*De ce n'a vrut atunci natura
O lege nouă să arate:
**Realu'n vise să-l transforme,
Iar visele'n realitate....***

ELENA OCRIDA

DIN POEMELE NOPTILOR

Trecuse bine de miezul nopții, când obloanele unei cărciumi din infundatele despărțiri craiovene se loviau furios în capete la mânia vremei viscoloase de toamnă.

— Măine cu bine, Chiriace, îngâna scoborând pe dibuite cele două trepte de la pragul ușei, un bătrân sdrențeros, cu o căciulă indesată pe urechi și purtând în mână o codărie de bici, de care era nedespărțit.

- Să fim sănătoși, nene Mitrică, respuse băiatul zorit.

Și închizând obloanele prăvăliei, nu se mai văzu, prin întunerecul des al nopții de Noembrie.

Vântul tomatie șuera cu furie, biciuind incoace și încolo, fulgi mare de zăpadă cari cădeau cu grămada, prin pustiitele grădini ale împrejurării drumului.

Inceputul iernei transporta la porțile bogatului, iluziunile balurilor apropiate ; și nemiloasă, pe coș, prin erăpăturile ferestrelor și ușa bordciului bătea cu putere, deșteptând pentru noui case, pe săracul ghemuit în cerga friguroasă.

Prin colțurile inerucișerilor de drumuri de-abia zăriați câte-o lumină printre obloanele brutarilor și vânzătorilor de simit. De alt-fel nimic, de cât din depărtare în depărtare licăritul slab al felinarelor și numai câte-odată țipătul ascuțit al păzitorilor de noapte, îmbrăcați în co-

joace groase, iar pe de-asupra cu mantale mari rupte și armați cu lănci de fer în coade de lemn.

Un bătrân se opria din când în când să-și ia sama drumului. Dar într'un rind, pe la mijlocul unei răspântii, 'i-se păru c'aude plânsul desnădăjduit al unui copil.

Se opri.

Plânsul urmă și dus de vânt să răspândească, amestecându-se cu șueratul său.

Indrăsnețul sacagiu, s'apropie de colțul unei zidiri părăsite de a cărei strașină se mai ținea ici și colo, două trei șindrile putrezite de vreme.

La adăpostul a două din ele, alăturate, și la lumina unei felinar din apropiere, putu să deosibească pe deplin un copil învăluit în sdrențe și aruncat fie cum, în mijlocul sălbaticii vijelii din noaptea de toamnă.

Suspinele neîntrerupte și dureroase aplecă pe bătrân și, cu toată dragostea părintească, strânse în brațele lui slabe și reci neputincioasa viețuitoare.

Plecă grăbit bătrânul cu pași impleteciți, legănând în brațe pe copil, spre a-î înlesni somnul de care era atât de lipsit. Nu merse mult, căci la capătul uliței scoborând un deluleț, iată-l sgomotând bucurat la ușa bordciului din valea pustie.

Femeia lui, un suflet de o bunătate săvârșită, deschise ușa întâmpinându-l.

— Aprinde-ne lumânarea și fă-ne focul, mătușe, zise bătrânul intrând—e vremea rea și nepotul îi micuț.

De abia sfârși de zis și bătrâna grăbită, aprinse într'un ciob de strachină o feștilă mulată în grăsime. Era lumină slabă și căldură puțină în bordei; dar mulțumire mare și cădură multă în simțimintele acelor cari 'l locuiau.

La ziuă, razele soarelui strecurându se printre crăpăturile ușei, se jucau voioase pe fața gingașei copilice.

Trecuse tempesta și copila pe care bătrânul, în mândria dragostei sale, o numia micuțul său repot, dormia liniștită în palatul neguțătorului de apă.

VASILE PETRESCU.

NATURĂ!...

Natură!... trist privesc prin geamul
Cârpit cu făscii de hârie,
Cum iarna ți-a furat podoba,
Lăsându-ți inima pustie.

Și întoemai sbuciumărei tale
Sub a omeților putere,
Mă văd îngenuchiat amarnic
Sub o sëlbatecă durere.

O! cum ne-asemônăm de bine...
Eu trist, și tu ești iarășî tristă...
Asemuire mai firească,
De sigur, nici că mai există;

Căci amândouî ne plângem tainic
Cu o nețermurită jale:
Eu plâng ilusiile-mî duse,
Tu,—furtul frumuseței tale.

. . . . .

Natură!... svârleți întristarea
Și lasă plânsul pentru mine;
Peste puțin podoba-ți mândră
Cu prisosință îți revine;

Dar eu voi fi silît într'una
Din ochi-mî lacrimi a stoarce:
—Indepărtatele-mî iluzii
Pe veci nu se vor mai întoarce!

G. RUSSE-ADMIRESCU

LA CE?...

La ce și azi zadarnic eu gindu-aș mai străbate
Din nou aceleași drumuri, aceleași căi umbiate?...
În amintirea vieți-mă, la ce să mă cufund?
La glasul suferinței-mă ș'al chinului profund,
La ce plecând auzu-mă zadarnic să ascult?
Intunecat de noaptea durerei de de mult...
Și stinsele iluzii la-ce să măi desgrop,
Udându-mă iarăș geana cu-a lăcrărilor strop?
La ce o viețați-amară din nou să desmormint
Din noaptea sau adîncul repausului sfînt?
Cînd n'aș putea în urmă o rază să-mă arăt,
La ce privirea minței mi-aș duce-o îndărăt?
Cînd vieța-mă stinsă fost-a un trist și trudnic azi
Ce amărit se duce pe-al timpului talaz,
Cînd zilele-mă din urmă în noaptea lor zburară
Pustii și 'ntunecate de chin și jale-amară,
La ce-aș privi icoana vieți-mă de 'nainte...?
La ce de cele duse mi-aș măi aduce-aminte?
Și totuș... de și 'n euget, știu că-î zadărnăcie
A desgroapa o viețați din neagra veșnicie,
Tot nu-știu cum... ca'un farmec m'afund fără de vreo
În dulcea amintire al vieți-mă de durere!
Și parcă mă 'nșenină un gînd de cele duse
Trînd ca 'n vis, în taina durerilor apase!—
Vezi, nu-știu dacă altor, le place să străbată
De-atâtea ori o cede străvoche și umblata...

Dar mi-e 'mă place 'n urma vieți-mă să mă 'ntorc
 Și firul celor duse în gînda-mă să mă torc.
 E dulce cînd știi bine, că 'n veci n'ai să mă tremuri
 În tot aceleași chinuri ce-ai dus în alte vremuri...

Dar unii poate-or zice : că 'n toată-a vieții cale
 Ne-așteaptă pîn'la moarte, tot chin, și dor, și jale...
 Că tot dureri amare și lacrimă ferbinte
 Intinse ni-s pe drumul spre noaptea de morminte.
 O! nu... tot ee 'ntr'o clipă s'a stins..., rămîne stins,
 De-î rază, umbră, sunet, de-î zimbet ori de-î plîns...
 Tot alte valuri marea înalță și coboară,
 Tot alte flori în ramuri în codri'n primăvară;
 În haosul ființei tot alte vieți se curg,
 Tot alte lumă se 'ntunec' în vecinicul amurg!

Noembrie, 1893

D. NICOLESCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PRIMUL BAI

— DIN LIMBA GERMANĂ —

..... Clanța fu silită: ușa se deschise, și îndată tânăra femeie se repede și o oprește, rezemându-se de dânsa. Mâna lui însă rămăse-se în crăpătură.

— Nu fi copilă! replică dînsul, ce nu ești încă gata?

— Indată, Fritz, îndată..

— Dar, Hanni....

Dânsa își îndreptă din nou privirea spre oglindă și, rușinată dar voioasă, se îngâmfa de frumusețea sa uimitoare. N'ar fi fost femeie, dacă n'ar fi băgat de seamă ce bine o prindea rochia cea neobișnuită.... Dar tot așa.... așa.... adică trebuie cu orî-ce preț a'și pune pe deasupra o mantilă.

— Nu fi copilă, Hanni, replică el din nou.

— Indată, Fritz, îndată....

Dar apăsarea ușei fiind ușoară, mâna alunecase din ce în ce mai mult și, în momentul din urmă, el se afla în cameră.

— Pentru Dumnezeu, Hanni!

Și buzele lui atinse obrazul copilei, când ea cu o sforțare doria să scape de dînsul.

El o apropie mai mult, o strânse la piept și buzele lui atinse din nou gura ei.

— Mă jur pe Dumnezeu, Hanni, că tu te asemeni cu o prințesă !...

Dacă într'adevăr dânsa ar fi fost o prințesă, nu s'ar fi mirat lumea din oraș că pe ea, care până mai deună-zî fusese o sërmană lucrătoare, a luat-o în căsătorie Fritz Cöberle : un om tînăr, căruia toate ușile 'i erau deschise, un om de talia căruia, poate, nu exista un altul, un om care ar fi ajuns primar, în sfârșit un om ca Fritz Cöberle... Și apoi, dacă se vorbea în vre-un loc de Fritz Cöberle, atunci pe fețele vorbitorilor observai respectul și stîma.

„Da d-nul secretar Cöberle... acesta e un om destoinic... acesta e un adevărat bărbat bun.“

* * *

De-ai fi voit să afli cam ce vicață a dus în tinerețe, nu puteai ști nimic ; însă adîncindu-te mai mult în cele ce se sună adesea prin lume ai fi auzit că e membru al societăților : *Umanitatea*, *Clubul Patria*, *Societatea Lira*, *Clubul Scrimel*, etc....

Tubit de toți,—deh ! poate și ajutat de mustățile sale blonde, ochii săi vii și de figura-i simpatică.... Poate...

Și acest om iubit până 'ntratăta ajuns la ideia de a se căsători cu o lucrătoare ! **Amorul !**

O prostie a fost, de sigur ; dar cu toate acestea Fritz Cöberle rămînea tot Fritz Cöberle.

Soția lui fu bine-venită și de aceea se hotări să o scoată la lume : decise a se duce cu dânsa la balul societăței *Umanitatea*.

Hanni însă nu consimți a merge. Dânsa, care își re-suma vicața trecută în aceea că toată ziua învîrtea acul în mână și în micile plîmbări făcute câte o dată cu mamă-

sa, să meargă la bal?!... Stăruința lui Fritz însă era mare și fu nevoită a ceda.

Hanni își privi talia decoltată și văzându-și splendoarea în care strălucea, renunță la orî-ce mantilă. Se privise destul în geamul sclipitor, ce acoperea un sfert din perețele camerei, ca să mai pună pe dînsa alt vestiment.

* * *

Balul e pe sfârșite și *lucrătoreea* triumfase.

D-na de Hügendubel făcea haz de talia diformă și rochia demodată ce purta tîncăra femeie.

D-na de Blüman zise: 'Și-o fi lucrat-o singură.

Iar d. de Fillinger, neputînd să mustre pe cunoscutele sale cînd acestea vorbeau pe socoteala doamnei de Cöberle, rosti pe un ton glumeț: D-na Cöberle își ține brațele împrejurul corpului în felul unor urechi la o cană de porțelan.

Balul s'a sfârșit; muzica pleacă.

Fritz oferi brațul soției sale și, plecînd, privi în ochii ei.

— Eh! scumpa mea, a fost frumos, nu-i așa?...

Mișcînd din cap și oftînd, răspuse:

— Da; dar mai frumos, Fritz, mai frumos este acasă...

— Ah!... Ah!...

Ea, strîngîndu-i mîna, rosti:

— Cînd ești tu cu mine, e mai...

— Dar nu pot rămîne tot-d'a-una acasă.... și la balul acesta....

— Dacă trebuia, Fritz...

— Atunci să plec eu singur?... și tu... tu să rămâi acasă?....

Ea, cletinînd din cap:

— Eu mă voi gândi la tine... și afară de aceasta am și foarte mult de cusut.

— De cusut?!...

— Știi tu ce... cămășuțele...

Tăcuse, devenind în același timp roșie ca o cireasă.

Fritz o coprinse în brațe și o strânse la sînu-și, și astfel, prin întunerecul nopții, își continuară drumul spre casă.

ELENA OCRIDA

EPIGRAME

Sfat unui poet

Uită palidele visuri,
Bolta cerului albastră,—
Numai ea argint din lună
Nu trăiești în țara noastră.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Unui bețiv

Christos făcui la Cana,
Din apă, vin gustos
—Te întreb: Când n'ai parale
N'ai vrea să fii Christos?..

TOMA FLORESCU

O RĂFUIALĂ

Intr'un articol anterior, *Pressa Noastră*, am arătat câtă ușurință, ură și câtă invidie caracterizează pe unii ziariști cari, departe de a merita epitetul de *apostoli ai condeifului*, țin a se expune ridicolului. Dacă în acel articol am dat acestei spețe de gazetărași o simplă povață de a scăpa pe viitor de batjocura lumii inteligente și culte, de astă dată—siliți de veninul lor chiar—ne găsim datori a face o oare-care deosebire între **Ei și Noi**. Și fiind-că e rușinos afară din cale a ne așeza pe același teren cu calomniatorii noștri, fiind-că ar fi o crudă batjocură de sine a polemiza cu acești oameni ușurei, fie-ne ertat a trage o simplă linie de distincție între Calomniatorii și Calomniați, între Incriminatori și Incriminați. Printre ziarele cari s'au grabit a ne epitetiza într'un mod murdar și nedemn se pot număra cu o deosebită slavă: reptila polițienească *Tara*, pamfletul renegatului *Bauer*, foaia unui fost măcelar care răspunde la numele de *N. Gr. Goroveț*, și anunțatorul sardelelor engrosistului *Cazzavillani*.

Tara.—Răutăcioasă fustă polițistă a crezut că e o datorie pentru orî-ce reptilă care se respectă să insulte pe oameii cari, printr'o muncă cinstită și leală caută a-și agonisi suma cu care ar putea, nu să-și satisfacă cerințele existenței, ci să ducă înainte angajamentul solemn ce au luat față de lumea cu care sunt în coherență. Credincioasă și asimilată chiar sectei de frustori ce se închină devizei: *Pungașul ordinar, care dă pe un om onorabil de hoț, e la adăpost de orî ce grije*, găsește de nimerită orî

ce ocazie, ce i-ar înlesni—eu, sau fără motiv—calomniarea altora. Dacă redactorilor de la această veninoasă reptilă le ar fi scăpărat un moment mințea când ne-au adresat murdarele lor expresii, dacă s'ar fi gândit la mișeselele chip în care își capătă existența, dacă ar fi cugetat o clipă că cea mai murdară hrană e aceea ce își are izvorul în fundul carcerelor poliției, de sigur că și-ar fi rupt penele, cuprinși de o amarnică dar sinceră sfială. Cum un organ care se ține prin murdarul ban eșit din oficinele unei instituțiuni de teapa Poliției, un ziar certat cu buna-cuviință, și cinstea să vorbească de existență onorabilă, și să dea exemple de morală? Ce deridere !.... Ce scârbă !....

Răsboiul.—Indignațiunea voastră s'a accentuat când am văzut că chiar un Bauer se grăbește a ne calomnia. Mărturisim că în momentul când am citit rândurile înserate în pamfletul acestui ovreiu, ne-a picat în față durerosul tablou când mai-cele de prin diferite mănăstiri plângeau rugând pe acest ziarist ordinar să primească suma oferită spre a desminți sfrontatele neadevăruri ce înserase cu o zi mai înainte în *Răsboiul*,—neadevăruri cari isbiau în rasa lor călugărească—și nu ne-am putut împiedica de a zice a mia oară: *Mișelul vecinic mișel va rămâne!*

Curierul Comercial, organ al cinstului cu prisosință măcelar Gorovei, n'a vrut să fie mai de jos de *Răsboiul*. Acest nenorocit pamflet,—al cărui director trăește din sumele produse de cutare sau cutare incident isbitor în cinstea familiară a vre-unui comerciant, iar nu din cotizațiile ce le-ar primi de la cei ce doresc a-l citi ziarul,—dorind a fi luat în seamă, a crezut că singurul mijloc ce i-ar face această cinste e mișelia și, dupe cum cei ce se aseamănă se adună, a trebuit să fie acompaniat de

Universul.—Față de Cazzavillani, declarăm categoric că nu stăm în pretenție. Directorul *Universului*,—reumitul colporteur de ziare de mai înainte, astăzi-băcanul din str. Brezoianu,—

credem a nu a fi avut alt gând când ne-a insultat, de cât acela de a-î cumpăra, într'un mod silit, ceva sardele sau cafea. In orî-ce caz însă, trebuc să știe italianul Cazzavillani că acest procedeu de a-și desface marfa e scârbos și mișelesc. Când a îngăduit inserarea rândurilor ofensătoare pentru noi, nenorocitul italian trebuia să fi judecat că purtarea d-sale e deja vestejită de când cu brutalitatea adresată unui *Steinberg* etc. și că avem de zis multe în contra d-sale. Altă dată să fii mai cuviincios, domnule Cazzavillani !

* * *

Acestea zise în treacăt — căci cadrul unei reviste *literare-sciințifice* nu ne permite a ne întinde mai mult—dorim ca anul al XIV să fie mai rodnic în sprijinitorî, mai înflăcărat, mai entusiast !

Dupe cum am luptat timp de **13 ani** ca să susținem această revistă literară, de viitor promitem o luptă mai încordată, mai titanică. Singura satisfacțiune a noastră ar fi răsărirea unui interes deosebit din partea cetitorilor.

Grad

„GENERAȚIA NOUA“

CERȘETORII

*Student sêrman!... Ceruse pâine
La un bogat slăvit și mare,
Și'n tot d'a-ana'n loc de hrană
Găsise crudă ne'ndurare.*

*Ba într'o vreme, când pătrunse
Până'n palatu-î scîpîtor,
Se auzi: „Să-l dați afară
Pe-acest netrebnic cerșetor!...*

*Trecuse mult... și cum prin timpuri
S'ascunde veșnic e'r'un mister,
Studentul ajunsese șeful
Unui palernic ministër.*

*Albit de ani, urcă pe scatră
Bogatul de odinioară:—
Un semn, că fost-a omul cîstei
Și-al binelui, voia să ceatră...*

*Era intrat... Atunci studentul
Vorbi cu ton holăvîtor:
„Cerșește cîste?... decorați?
„Nenorocitul cerșetor!...“*

*Atrași, prin nu știu ce, de odată
Au fost cuprinși de mii flori,
Și cu prin taină, își zîmbiră
Nefericîții cerșetori.*

G. RUSSE-ADMIRESCU

ERNEST LEGOUVÉ¹⁾

DOCTORUL SAMUEL HAHNEMANN²⁾

Samuel Hahnemann e unul din marii inovatori ai secolului al 19-lea. Pe la 1835 a început o revoluție medicală care durează încă. Nu discut sistemul, constat faptul.

O întâmplare, pe care nu știu cum s'o bine-cuvintez, m'a pus în legătură cu dânsul, în momentul când reputațiunea sa devenise gloriă; poate voi fi contribuit și eu cu ceva, și povestirea legăturilor strânse cari s'au format între noi va ajuta ea să fac cunoscut pe acest om extraordinar și superior.

Copila mea, în vârstă de 4 ani, era pe patul morții: medicul nostru, medic la Hôtel Dieu, doctorul R... declarase de eu dimineața unuia din prietenii mei că era eu totul perdută. Eu și mama, veghiam pentru cea din urmă oară poate, lângă leagănul său; Schoelcher și Goubaux veghiau cu noi, și în odaia se mai afla un tînăr, în toaletă de bal, căruia d'abia de vr'o trei ore îl aveam cunoscința, unul din elevii cei mai distinși ai D-lui Ingres, Amaury Duval.

---

1) Din «Reamintirile» eminesențului Vice-decan al Academiei franceze.

2) Celebrul inițiator al homeopatiei.

Doriseam cel puțin să păstrăm o reamintire de la scumpa micuță pe care o plângeam deja, și Amaury zorit de Schoeleher care se dusesese să-l caute în mijlocul unei seerate, consimțise să vină ca să facă acest dureros portret. Când scumpul și drăguțul de pictor (era atunci în vârstă de 29 ani) veni în mijlocul disperării noastre mișcat de tot, nu bănuiam de loc, nici dânsul nu mai puțin, că, câte-va ore mai târziu, ne va aduce cel mai mare serviciu ce am fi putut primi, și că îi vom datora mai mult de cât imaginea ficei noastre, viața sa.

Se așază la căpătâiul leagănelului, pe o mescioară mai ridicată, o lampă care arunca lumina pe fața copilului. Ochișii erau deja închiși, corpul său nu mai făcea nici o mișcare; părul despletit fluștura pe fruntea ei, și pernița pe care se odihnea căpușorului nu era mai albă ca grumajii și mănuișta sa; copila avea într'însa un fel de farmec în cât moartea apropiată nu era de cât o grație mai mult pe figura sa.

Amaury petrecu noaptea în a o desena, ștergându-și a-dese-orî ochii, spre a împiedica lacrimile să nu cază pe hârtie.

Dimineața, portretul era gata; sub influența emoțiunii făcuse un capo-de-operă. În momentul de a pleca, în mijlocul mulțumirilor noastre, ne zise d'o-dată:

- De oare-ce medicul Dv. declară copila ca perdată, de ce nu vă adresați acelei medicine noi care a început să facă atâta svon în Paris; de ce nu chemați pe Hahnemann?

— Are dreptate, strigă Goubaux, Hahnemann e vecinul meu. Șade în strada Milan, peste drum de instituțiunea mea. Nu'l cunosc. N'are a face! mă due la dânsul! și țî-l aduc.

Se duce d'a-dreptul acolo, găsesse în sala de așteptare vr'o douăzeci de persoane. Servitorul îi explică că trebuie s'aștepte rândul seu.

-- S'aștept, strigă Goubaux. Copila prietenului meu moare! Trebuie ca doctorul să vie cu mine!

-- Dar, domnule, zise servitorul....

-- Da, înțeleg! înțeleg, sunt cel din urmă. Nu 'mi pasă! *Cel din urmă sunt cei d'entei*, a zis Evanghelia; apoi întorcându-se către asistenți.

— Nu e așa doamnelor? Nu e așa că am dreptate? Nu e așa că-'mi cedați locul Dv.?

Și fără a aștepta vr'un răspuns, se duse d'a-dreptul spre ușa cabinetului doctorului, o deschise și dând înăuntru în mijlocul unei consultațiuni:

-- Doctore, zise el lui Hahnemann, ceea ce am făcut e contra veri cărei regule; dar trebuie să părăsiți totul ca să veniți cu mine! E vorba de o drăgălașă fetiță de 4 ani, care moare dacă nu vii. Nu o vei lăsa ca să moară. E cu neputință....

O oră mai în urmă Hahnemann și femeia sa veniră cu dânsul în camera bolnavei noastre.

Cum înai era capul turburat de durere și de insomnie, am crezut că vîd intrînd un personajia din poveștile fantastice ale lui Hoffman. Mic de taliă, dar robust și impunitor, înfășurat în blana sa cea fină înaintă, și stă rezemat p'un baston țeapăn cu măciulia de aur. Era aproape în vîrstă de 80 ani, un cap admirabil, păr alb și mățasos dat pe spate și cu îngrijire buclat împrejurul gâtului său; ochi d'un albastru în centru, cu un cere aproape alb de tot împrejurul pleoapelor; o gură poruncitoare; buza de jos avansată; un nas de vultur.

Intrând, se duse d'a-dreptul spre leagăn, aruncă o privire pătrunzătoare asupra copilului, ceru deslușiri asupra boalei, fără a lua un moment ochii, de pe dânsa. Apoi fața 'i se aprinse, vinele frunței se umflară, și strigă, cu un accent de furie :

— Aruncați pe geam toate aceste droguri, toate sticluțele astea care le văd acilea !

Luată leagănul din această odăia ! Schimbați cearșafurile, pernițele, și dați-i să bea atâta apă cât o vrea. 'I-i au aruncat o vulvoare în corp ! Trebuie mai întocm să stingem focul. În urmă om vedea ce e de făcut.

Îi observarăm că această schimbare de temperatură, de rufărie, ar putea să 'i fie periculoasă.

— Ceea-ce e mortal pentru dânsa, respunse el cu nerăbdare, e această atmosferă și aceste droguri. Transportați-o în salon ; voiți reveni diseară. Și mai cu seamă apă, apă ! apă !

Reveni seara, veni a doua zi, începui cu medicamentele sale, mulțumindu-se a spune în fie-care dată :

— Încă o zi câștigată.

A zecea zi pericolul deveni d'o dată iminent.

Începuse să răcească la picioare. Veni la orele 8 seara și rămase un sfert de ceas lângă pat, ca un om în prada unei neliniști mari. În fine dupe ce consultă pe nevasta sa care nu 'l părăsea, ne dete un medicament, spunându-ne :

— Dați-i asta, și băgați bine de seamă că peste o oră pulsul se va urea.

La orele 11, îi țineam brațul, când d'odată mi se păru că simt o ușoară schimbare în bătaie ; chemai pe femeea mea, chemai pe Goubaux, Schoeleher.

Unul dupe altul pipăim pulsul, cu ochii pe ceas, nu-

mărând pulsațiile, îndrăsnind să afirmăm, însă ne îndrăsnind să ne bucurăm, până ce în cele din urmă după câte-va minute, toți patru ne îmbrățișam; pulsul se urcase. Pe la miezul nopții, intră în odăia Cheretien Ubran. Veni spre mine, și cu un ton de adâncă convingețiune îmi zise :

— Scumpe domn Legouvé, fata d-tale e scăpată.

— E puțin mai bine, îi respunsei turburat, dar de acilea până la vindecare. .

— Vă spun că e scăpată; apoi apropiându-se de leagăn, unde vegheam singur, sărută copila pe frunte și plecă.

Opt zile în urmă, bolnava intra în convalescență.

* * *

Felul chiar pe cun Hahnemann concepui doctrina sa îl zugrăvesce dintr'o trăsătură. Fost-a din partea lui calcul, interes? dorința de renume? concepțiune pur științifică?

Nu. Din inima sa a plecat sistemul său.

Medic de prima ordine, în capul uneia din cele mai bogate clientele din Germania, chemă într'o zi în consiliu pe unul din confrății săi pentru ultimul său copil bolnav. Casul era grav, leacurile prescrise fură energice, violente, dureroase; moxas, ventuse, lipitorii.

D'o dată, dupe o noapte de suferință a copilului, Hahnemann, cuprins de milă, de groază, strigă :

— Nu, nu e cu puțință! D-zeu n'a creat aceste mici ființe scumpe pentru ca noi să le supunem la asemenea torturi. *Nu! Nu voesc să fiu călăul copiilor mei.*

Atunci ajutat de lungile și profundele studii ale chi-

miei, se aruncă la căutarea unei noi medicini, și construiește din toate piesele acest sistem medical, pe care numai dragostea de tată a putut-o întemeia. Iată omul.

Astfel a fost atuncia, astfel a fost în tot d'a-una. Structura forte a obrazului său, fălcile late, palpitațiunile mai continue a narinelor, tremurătura colțurilor gurei scofal-cit de vârstă : totul respira într'ensul convicțiunea, pasiunea, autoritatea.

Vorbirea sa era originală ca și persoana sa.

— De ce, îi spusei eu într'o zi, prescrii, chiar sănătos, întrebuintărea permanentă a apei?

— La ce bun când ești fără picior, îmi răspuse el, carafele cu vin?

Din gura sa am auzit acest cuvânt straniu dacă s'ar lua în sensul absolut, dar destul de profund pentru cine înțelege: „Nu sunt boale, sunt bolnavi.“ Credința sa religioasă nu era mai puțin viă ca credința sa medicală. Am avut pentru aceasta două probe zdrobitoare.

Intr'o zi de primă-veră, veni la dânsul, zicându-i :

— Oa! Domnule Hahnemann, ce zi frumoasă avem azi!

— În tot d'auna e frumos, îmi răspuse el cu o voce calmă și gravă. Ca și Marcus-Aureliu, trăia în simțul unei armonii generale.

Copila mea însănătoșită, îi arăta deliciosul desin al lui Amaury Duval. O contempla multă vreme și cu emoțiune pe aceasta imagine care îi arăta pe mica lui înviată astfel cum o văzuse pentru întâia oară, când era aproape să moară, apoi îmi ceru un condei, și scrisese de desubt :

D-zeu a bine cuvântat-o și a scăpat-o.

Samuel Hahnemann

* * *

Portretul său ar fi incomplet dacă nu vom adăuga la dânsul pe acela al femeii sale. Dânsa nu 'l părăsia de loc. În cabinetul său de lucru, ea era așezată aproape de biroul său, sau la o măsută unde lucra ea și dânsul, și pentru dânsul. Asista la toate consultațiunile, ori care ar fi fost sexul bolnavului, și obiectul întreținerii. Seria toate indicațiunile boalei, dedea părerea sa în limba germană lui Hahnemann, și prepara medicamentele. Dacă, prin excepțiune, făcea câte-va visite în oraș, ea 'l însoția în tot d'a-una. Faptul singular e, că Hahnemann era al treilea bătrân ilustru cărnia alipise soarta ei.

Începuse cu piatura, apoi trecu la literatură și isprăvi cu medicina. La 25 sau 30 de ani, d-șoara Hervilly (acesta era numele ei), tânăra, mare, elegantă cu obrazul său fraged încadrat de ușoare bucle de păr, ochi albaștri, tot așa de pătrunzător ca cei negri, devenise tovarășa unui celebru elev al lui David, Dl. L***. Căsătorindu-se cu pictorul, se căsătorise cu pictura sa și ar fi putut mai mult de cât o dată să semneze pânzele seile, cum semna mai târziu ordonanțele lui Hahnemann.

L*** mort, se întoarse spre poezie, reprezentată printr'un poet care avea vârsta de 70 ani! Era Dl. A***. Se aruncă atunci în versificare cu aceeași ardoare cu care s'a aruncat în marele tablouri istorice, și A*** murind la rëndul său, septuagenarii nu îi mai erau de ajuns. Luă în căsătoria pe Hahnemann care avea 80 de ani. Ea deveni atunci tot atât de revoluționară în medicină precum fusese clasică în teratură și pictură. Cultul său mergea pînă la fanatism.

Intr'o zi m'am plâns la dânsa de necredința uncea din slugile noastre pe care am fost siliți s'o dăm afară.

— De ce nu mi-ai spus-o mai de în vreme? 'mi res-

punse dânsa, *avem medicamente și pentru asemenea boale.*

Adaug că era d'o inteligență într'adevăr rară, și de o îndemânătăcie vrednică de admirat pe lângă un bolnav. Nimenea mai bine ca dânsa nu se pricepea de a inventa mii de mijloace de ușurare pentru sârmanii pacienți. Întrunia la pioasa ardere a unei surori de caritate totă delicatetea unei femei de lume. Ingrijirile scele pentru Hahnemann erau admirabile. El a murit cum trebuia să moară.

Pînă la 84 de ani, rămase cea mai elocintă demonstrare a bunătății doctrinei scele. Nici o infirmitate. Nici o slăbire a inteligenței, nici a memoriei. Regimul seu era simplu. Nu bea vr'o dată nici apă curată, nici vin curat. Câte-va linguri de vin de șampaniă într'o carafă cu apă era unica sa băutură, și ca pâine, mănca o mică franzelă moale.

-- Dinții mei bătrâni, zicea el, găsesc asta mai fraged.

În timpul verei, în fie-care seară când era vreme frumoasă, se întorcea pe jos de la Arcul de triumf, și se oprea la Torloni unde lua o înghețată.

Într'o dimineață, deșteptându-se se găsi mai puțin bine dispus ca de obicei. Iși prescrise un medicament și zise femeii sale :

-- Dacă leacul ăsta nu reușește, cazul e grav.

A doua zi puterile îi slăbiră, și, 24 ore mai târziu, se stinse fără suferințe recomandându'și sufletul lui D-zeu.

Moartea sa mi-a făcut mult rău, și puținii oameni mi-au dat o idee d'o ființă superioară. Cum am parăsit doctrina sa ? Prin admirațiune către dânsul. Trebuie mai mult de cât încredere ca să urmez *homeopatia*, trebuie credință. Teoria dozelor infinitesimale isbese astfel bunul simț, în cât trebuie să crezi orbesc în om spre a crede în lucrul.

Hahnemann dispărut, cultul meu căzu cu obiectul cultului meu și urmașii săi mă părură atât de departe de dânsul, în cât încetul cu încetul, și un prieteșug nou ajutând la aceasta, mă întorsei la religiunea medicală a părinților mei, în care voiă muri.

EMIL I. CRITZMAN

JULIEI HAJDĚU

---

*Cobor în jos pe trepte
La scumpul tău mormânt.....
Pe marmură 'n perete
Scânteie farmec sfânt.
Gândiri din altă lume
Citesc ca dintr'o carte
Când ochiu-mi se oprește
In oră și care parte.*

*Dacă 'n pământ o dată
Ne com întoarce toți .
Și dacă 'n reț dormi com
Prin liniștile bolți,
De ce 'n zadar, Puternic
Stăpân, te măi trudești,
Șaprinzi făclie sfântă
Și-apoi o 'năbușești
In tina lumii noastre.*

*De ce repezi în urmă
O furie nespusă?...
Minunea ta se curmă,
Sub repede la locire
Ce dai de sus—punând
Al morței geniu rece,
Pe-un chip de geniu blând.*

TOMA FLORESCU

J. MICHELET

CASA PĂSTORULUI

Nebuniile amoretatilor merită atențiune. Înțelepților, nu disprețuiești cuvintele nebunilor. Acești nevinovați, de cele mai multe ori, în îndrăsneala plăcerii, au rostit adevărate prevestiri.

Aseculțați pe acest ténăr care, pentru prima dată, în Mai, își plimbă logodnica la țară. Părinții, urmându-i la o distanță mică, se găsesc lângă dênșii. El samână a face rugă la natura întreagă, la pământ și la cer, într'o așa de mare fericire. Dar pământul, cerul, ce zic ? logodnica sa însăși, totul seamănă dispărut într'un nou transport. Ce se zărea ? Casa păstorului.

«Ah ! acolo e gândul meu !.. strămtă și singuratică, aceasta e locuința care am visat-o pentru noi... Nu mai pot s'o părăsesc ; să stăm împreună ; să scăpăm de sgomotul mulțimei ; să prigonim unirea murdară : să disprețuim paradisul lor murdar, pentru acest paradis misterios și necunoscut lumii.»

. . . . .
Tinere om, nebunia ta nu e așa de exentrică, căsicioara care se arată pe câmpuri este fără îndoială o locuință foarte puternică pentru însoțirea ta delicată, dar instinctul tău cel puțin îți revelează un lucru drept și adevărat pe care alții îl vor învăța târziu, după multe încercări.

Nu semăna în mijlocul drumului.

Nu planta în torent.

Nu iubi în mijlocul mulțimei.

Ce poate cine-va asupra femeii în societate? Nimic. În singurătate? Totul.

Și-apoi, nu ea trebuie a se supraveghea pe sineși, ci tu. Cu cât va fi mai singură, cu atât ve trăi mai bine cu dânsa, cu atât ve veți contopi mai mult inimele. Dar dacă ea are o adunare, fie chiar cea mai bună, dacă are cu dânsa pe o mamă, o soră, o amică respectabilă, —și dreaptă tot-de-odată,—tu nu te vei teme a te depărta de dânsa și... nodul începe să se desnoade. «Ea e cu mamă sa, mă duc să-mi ved prietenii. E cu soră-sa, pot să vizitez cutare salon». În urmă, te vei vedea răpit în vârtejul lumii; vei iubi fără îndoială încă, dar din ce în ce mai puțin. Crezi tu că intrând în fie-care seară ostentit, turburat, distrat, vei regăsi aceeași femeie și aceeași iubire în casă?... BCU Cluj / Central University Library Cluj

Inbesc nebun, casa mică și singuratecă, nu tocmai a ciobanului, dar nici mai mare ca aceasta; două încăperi numai. Nici un servitor, o singură copilă, care să fie ca o fiică a doamnei, și care să-i facă treburile de prima necesitate. Doresc locuința departe de orașul, în care în fie-care zi îți regulezi afacerile. Bine așezată, văzută de razele solare, cu o mare livede și o grădină puțin întinsă, în care se poți cultiva ceva. Și pe lângă acestea, apă abundentă.

Tu să ai puterea de a face aranjamentul casei și de a ordona în totul. Să nu-ți lași grija nici o dată pe femeile de familie care pretind gustul lor în toate acestea.

Tu, care ațâțatea pe capu-ți, vei prepara dulcea și fermecătoarea colivie spre a încarcera pasărea ta, spre a o face să dorească a fi închisă, a trăi captivă, înainte de a deveni regina ta.

Cere consiliul albinei. Ea-ți spune:

„Eu pun acelaș ou în două celule diferite: celula regală, celula muncitoare. Două albine cu totul alt fel es din aceste diferite deschizături“.

Cum e cuibul asemenea și pasărea. Mijloacele și circumstanțele, le nasc obiceiurile.

O cuibul!... un adevărat cuib!... ce frumos și dulce subiect!... Dar nu vreau a-î mai micșora importanța aici. Nu vreau să arăt casa încă goală. Cât va fi de schimbată dânsa, cum va fi cu totul alta, în acea oră din zi când un oare care (nu spun cine) va merge s'o încânte cu prezența sa, s'o lumineze cu ochii săi frumoși!

Mică, cât de mică să fie casa. Dar dacă pasiunea a construit-o, ea va fi așa de bine combinată, așa de ingenios, așa de artificial dispusă, că tânăra inimă va fi adusă din orî-ce parte și necazurile obișnuite vor părea trecătoare și dulci, sub impresia dragostei.

GRAD.

ȘTITI VR'UN MORMÎNT?

---

*Îmbătrânit de negre zile,
Tot cere să rup din gând un fir,
Să'mă leg ale vieții file,
Căci giaba lumii le înșir.*

*Dar cum putea-voi rupe gândul,
Când mînțiți sună același cânt?
Și când simțesc, c'acum mă-e rîndul
Să vîțuiesc,.... știți vr'un mormînt?*

A. NAUM-Ploesci

Artistul Eduard Max

Admirațiunea ce păstrăm tînărului dar neîntrecutului nostru compatriot, artistul Eduard Max, ne dă ghes a-i consacra aceste câte-va rinduri.

S'a născut la Iași în anul 1868.

Studiile preliminare, și-le-a făcut în țară, iar la vârsta de șase-spre-zece ani trecu la conservatorul din Paris, ca să urmeze în direcțiunea către care era într'un mod instinctiv atras.

După patru ani de studii, Max obținu la concursul general *premiul întâiu și pentru comedie și pentru tragedie*,—literu ne mai pomenit până atunci.

După merit, ar fi fost în drept să ceară a fi angajat la „Comedia Franceză”, dar fiind strein, și invidiat chiar, a fost înrolat la „Odeon”.

Isprăvind angajamentul ce făcuse la „Odeon”, a trecut la „Théâtre Renaissance”, unde în primul său debut cu piesa *Les Rois*, pe lângă renumita artistă Sarah Bernhardt, a căpătat un strălucit succes.

Compozițiunea lui Lemaitre (*Les Rois*) a fost predesti-

nată ca să ridice atât de mult pe *Max*, în cât un ziar din Franța n'a rămas fără laude la adresa talentatului nostru compatriot.

Sfârșind, urăm artistului Max un sincer și călduros:
Inainte!

ED. M. ADAMSKY

Rămâi în lumea ta!...

Rămâi în lumea ta! De-acum
Te las, rămâi cu bine!
Nu-pot a'î vîrteji mele drum
Se-l măi străbat cu tine.

Căci de nimicuri ce scilipese,
De baluri și de rochii,
În sînu-ți doruri clocotesc,
Și lacomi îți sunt ochii.

Și sufletul robit ți-l pleci
Deșartelor nimicuri;
Visări de fleacuri ție 'n veci
Pe gând îți cade 'n picuri,

Auz și suflet și gândiri
În lume-ți lași s'asculte
Deșertul s'von de ciripiri
Al vorbelor inculte.

Și tot ce 'nbracă un veșmînt
De glumă, te încîntă;
O clipă, dor, un vis măi sfînt
Gîndirea nu-ți frămîntă,

Cu ochii marmorilor reci
 Dureri sfâșietoare
 Privind, prin lume vecinje treci
 Senină, zîmbitoare.

Trăind cu suflet rece 'nehis
 L-a lumii grele păsurî
 Nici vrînd a chinului abis
 Ca-a minții ochi să măsurî.

* * *

O! chinul lumii când nu simți...
 Ci treci zîmbind, naivte,
 Pe drumu 'ngust al celor strămuți
 La suflet și la mințe,

Putea să-ți fie 'n lume scris
 Să poți a mă cunoaște,
 Și între noi adânc abis
 Putea să nu se caște?...
 BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și piramide de idei
 Pute a nu ne desparte,
 Cînd prada sufletu-ți dădeți
 Doriuțelor deșarte?

* * *

Al despărțirii noastre ceas
 Să bate tînie, rece...
 Ramăi, rămăi... de-acum te las,
 Cum vrei de-acum petrece!

De az, în lume cum ți-ai scris
 Treci veselă, ușoară
 Părîndu-ți viața-mă univisibilă
 Ce-a fost mîndria să pierci să mă simți

Ș'o clipă să nu-ți pară rău
 Când cel ce 'ți stete-alături
 Îl vei vedea din drumul tău
 Că se abate 'n lături....

Și nici cu sufletu-ți să 'nelini
 Spre dureroasă jale....
 Când tot aceeași ochi străini
 Ți-oî arunca în cale.

Ci toate, tot... uitărei dă
 De astă-zî înainte....
 O șterge-ți geana umedă
 De lacrima ferbinte !

Un greu m'apasă... nu știu cum
 Și simt crudă durere,
 Când mă gândesc că tu de-acum
 De mine ești stinghere !

Că, poate, singură mereu
 Ai vieței căi vei bate....
 Că sub al vieței vifor greu
 Ades' te vei abate !

Și totuși vai!... nu pot s'ascult
 De ruga ta, de plânsu-ți....
 Când despărțirea-ne de mult
 Atrasă e de însă-ți.

Ș'apoi... pot pentru ochiu-ți ud
 Să uit a lumii chinuri,
 Ș'a lumii vaet să n'aud
 De grelele-ți suspinuri ?

O! nu; nu pot al vieții drum
Să'l măi străbet cu tine...
— În lumea ta pe o veci de-acum
Rămâi..., te las eu bine!

D. NICOLESCU

UN ASTRU NOU :

Poetul MOISE LEON (DE LA CRIȘ?)

Mărturisese de la capăt că nu pot înțelege cum unui individ dorese a arăta lumii obrăsnicia, incapacitatea și șarlatanismul ce-l caracteriză, când, poate, ar avea ocaziune să treacă prin viață nebăgați în seamă, ignorați, sau ne cercetați. Și, din nefericire, speța aceasta de oameni, — definită bine prin apucături *accentuate* (sa să fie mai parlamentar)—pare a răsări și acolo unde nici gândesci.

Măi demă-ză, îmi pică în mână o foaie numită *Independentul*, — titlu însoțit și de calificația „literar”. Nu-mi amintesc a mai fi auzit de acest ziar vre-o dată, de și pe frontispiciu se răsfața *Anul III*, și curios, ca ori-ee scriitor care se crede *ceva*, mă hotărîi a-i da atenția *cuvenită nouiturilor literare*.

Atunci, o lume nouă de scriitori români mi se înfașă mândră și grațioasă, ca ori-ee lucru tînăr. Bucuria mea întrecuse pe al ui Cristof Columb când a descoperit America.

Pe lângă celebrități ca *Florin Predescu*, *Din Carpați*, *C. O. de la Argeș* etc., ved o semnătură atrăgătoare imprimată cu caractere distinctive : *Moise Leon de la Criș*,

indicând pe autorul unei poezii „*In Iarnă*,” și, dupe cum nu știu a da merit numai celor cu numele reputeate, am voit să văd dacă acea iscălitură nu ascunde vre-un talent. Declar, cu toată sinceritatea ce mă caracteriză, că prima strofă am cetit-o cu un gust incomparabil, când...- începuse să mă cuprindă un fel de grije. Mi se părea că mai cetisem eu unde-va versurile acelea, dar într'un stil mai dulce, mai fermecător : esența acelei poezii îmi dăinuia mai de mult în memorie, înveșmîntată însă într'o haină mai scilipitoare, înfrumusețată cu toate ornamentele artistice cerute în anume scop, și nu-mi aduceam aminte : tot ce pnteam ști era ca sub o altă semnătură cetisem ceea-ce cetisem.

Merg mai la vale, gândul mă muncea și mai grozav : înainte-z tot acelaș chin.... Isprăviți!.... Ce nedomirire.... Ce neliniște.... De n'aș fi fost în berăria „Osvald“ poate că aș fi exclamat : „O dată te-am cetit, *Independentule*, și de pe acuma îmi pari interesant.

Atâta am putut prinde din foaia politică-literară (?) și am plecat, rumegând încă subiectul poeziei *In Iarnă*.

Peste câte-va zile, un prieten îmi vorbea despre cunoscutul autor al lui „*Moș Teacă*“ d. A. Bacalbașa și despre articolul publicat în fruntea „*Adevărului*“ privitor la ziare și literatură, articol prin care originalul scriitor cerea ca organele de publicitate să se ocupe, într'o coloană din cele cince-spre-zece, și cu chestiuni literare.

— Ei, și ai ceva de cărtit contra ziselor lui Toni, întrebați eu ?

— Nu : părerea lui Bacalbașa o am și eu, dar...--Dar să lăsați aceasta. Ai văzut *Independentul* literar ?...

— Da...

— Ai cetit plagiarea ceea?

— ?!...

Hm! gândii eu: nu m'am înșelat: poezia lui *Leon de la Criș* e furată!... Stai tu *Măcriș internațional* (să se noteze bine că aici n'are loc calificativul *național*): stai tu, *Măcriș obraznic*, că-ți arăt eu?...

Mă înfierbintasem foc, dar ce să fac? cum să procedez? Aă e la noi legiferată proprietatea literară? Nu. — In cazul acesta cum ce ai putea să-i faci lui *Moise Leon de la Criș*?

— Nu-i așa că vorbești de poezia «*In Iurnă*» reluai eu?
Da.

— Și după cine e furată?

E copie exactă după «*Corbii*», versuri de duiosul poet Traian Demetrescu.

Atunci imi adusei bine aminte că cetisem drăgălașa inspirație a scriitorului de mai sus într'o revistă interesantă, și din ce în ce dobândeam fermitatea convingerii că *internaționalul Măcriș* a fost de o obrăznicie incalificabilă când a plagiat delicata simțire a poetului de talent.

Mă despărții de prietenul meu, dupe ce i-am cerut *Independentul* eu pricina. Și, fiind-că revista în care am cetit «*Corbii*» o am la îndemână, pun față în față cele două poezii:

CORBII

Pe pleopăi ukază,
Coborâ corbii, în țile de stalin,
Cernesc al exuei, albă lîntălia,
Și trîstă, de focare, par' zuciarsi.

Cugetători,

*Privesc spre cer, privesc departe
Pe când un glas de vânt împarte
Un cântec care dă fiori*

In cimitir,

*Prăbegi s'au adunat la sfadă ;
Iar sub uitare și grămadă
S'ascund mormintele în șir.*

Și pe când trec,

*In a crepusculului oră
Spre groapa unde doarme o soră
Și 'n suflet plânsul îi înec'*

In aiurări

*De spaimă inima mea moare...
Acoperite de ninsoare
Perdute sunt or-ce cărări...*

Și mă învinge

*Un gând amar știind c'odată
Și peste groapa mea uitată
Vor trece corbii și va ninge!...*

TRAIAN DEMETRESCU

Dăm acum cuvîntul d-lui *De la Cris :*

IN IARNA

S'a înmorat.

*Și satu 'ntreg par'că e mort,
Înrăluit cu-al ernei port ;
Pe arborii 'nghețați de frig,
Că'un urlet trist și corbii strig strigă: verb de conj. I
Indurerat.*

In tînterim

*Pe crucile de lemn uscat (ce stupiditate !)
Un sloi de ghiță s'asezat ;
Iar crivățul cel nemilos
Produce-un cuet dureros,
De ne 'ngrozim. (bravos !)*

*Pe cel iscor,
Ce altă dată curgea lin,
Un sloț de ghiță cristalin
De-asupra lui s'a și depus (de ce nu dedesubt?)
Inbrățșat cu nea de sus (ce drăcie!...)
Ca un covor. (halal de covor!)*

*Chiar cele luncă,
Ce altă dată îmi zîmbăiau, (le cunoștii oare?)
Nici semn de viață nu mai au;
Și 'n crângul, ce e tot pustiu,
Un singur brad măi este viu (brad în crâng?!)
Ca și atunci. (când?)*

*Și mă 'nflor
Când mă gândesc la acea zi
In care și eu voi muri, (credem, zău...)
Când pe mormântu-măi plin de nea
Și corbii triști iar vor striga
Ingrozitor.*

M. LEON de la Criș

Ei, vă place obrăznicie? !...

Nenorocit *Măcriș!*... nu te ai gândit oare că pe calea asta ai să fii calificat și de obrasnic și de pungăș literar și—ca anexă—de idiot?

Terminând, îți zic :

Inlătură, secătură! Pungășia de renume e actul cel mai criminal.

Iar scriitorilor contemporani, fiind-că acest nemernic—furând din producțiile lor—ar fi în stare să-și compromită, le cer permisia a-î ruga **să-ți dea la cap temeinic!**

Mături noi și acid-fœnic concentrat pentru aceste ciupercă veninoase! !....

GEORGE MUSCELEANU

Câte-va cuvinte

Cu numărul acesta încheiându-se anul al XIII al existenței publicațiunii de față, ne simțim fericiți că, cu toate piedicele ce am avut să înlăturăm, cu toate neajunsurile ce ni s'au făcut de unii oameni pismătorești, vom putea pași cu mândrie în anul al XIV.

Dacă se resimt sau nu îmbunătățirile ce a primit revista prin premenirea redacțiunii, noi nu putem spune, lăsând aceasta la aprecierea cititorilor ; ne mărginim a afirma că pe viitor vom îndoi interesul nostru în ceea-ce privește redactarea acestei publicațiuni. Și fiind-că gustul de a face sforțări de acest soi rezidă și în sprijinul ce ni se va acorda de cititori, apelăm din nou, insistăm, rugăm călduros un nou sprijin, poate și mai temeinic, pe viitor.

Entuziasmul publicului, va ajuta mult la dezvoltarea gustului nostru de a lucra mai cu drag și mai cu încordare.

Fie ori-cum, noi vom munci !

REDACTIA

LITERARE ARTISTICE

J
hr   așteptatul roman al poetului nostru A. Vla-
              hă de sub presă, în cursul lunii trecute.
              Nu-ne de-o cam dată a spune că Vlahuță ro-
              ce la acelaș nivel cu Vlahuță poetul, recoman-
Dan cetitorilor *Generației Noi*.

* * *

causa abundenței de materie literară, continuățiun-
articolului «Poporul», ne vedem nevoiți a o suprima.

* * *

O nouă publicație literară, de un mare interes e *Vieața*,
revistă hebdomadară apărută sub direcția D-lor Vlahuță
și Dr. Trechia.

* * *

Numărul festiv al «Generației Noi», ce va apare pe
Ianuarie, va fi redactat cu o îngrijire deosebită.

În acest număr vom da o interesantă recenzie critică
asupra romanului *Dan* al D-lui A. Vlahuță,—roman care,
într'un mod năindofelnice, constituie un eveniment pentru
literatura română.

SPICUITOR

SPECTACOLE

Teatru National. Marea noastră instituțiune artistică continuă a da reprezentații interesante.

În luna Ianuarie, pe lângă tragedia Saul, se vor mai da: «Aventuriera» și «Sapho», drame; «Becheri», etc. comedii.

Folies-Hugo. Trupa de varietăți de la Hugo urmează a da reprezentații gustate în deajuns de public.

Circ. Peste câte-va zile, vom avea în Capitală renumitul «Circ Sidoli», care a dilectat atât de mult pe Bucureșteni anul trecut.

Trupa d-lui Sidoli e din nou asortată, făcând în modul acesta reprezentațiile ce va da și mai plăcute.

Indemnăm pe cetitorii noștri a merge la Circul din iarna aceasta în număr cât de mare, asigurări fiind de mai înainte de strălucitul succes ce va avea simpatieul director Cesar Sidoli.

Opera Italiană continuă a da încă reprezentații Lunia, Marțea și Vinerea în sala Teatrului National.

CRONICAR

